

LEADERSHIP STYLES OF STUDENTS OF THE DEPARTMENT OF EXERCISE AND SPORTS SCIENCES (IDU CASE)

Güçlü ÖZEN¹, Serhat EROĞLU²

¹İzmir Democracy University / Faculty of Health Science, İzmir, Turkey.

 0000-0003-0360-5358

²Graduate Student / İzmir Democracy University / Institute of Health Sciences, İzmir, Turkey.

 0000-0002-0869-5148

Abstract : *This study was carried out to determine the orientation of the students of İzmir Democracy University, Department of Exercise and Sports Sciences in terms of leadership styles. Leadership orientations of the students who participated in our study voluntarily; gender, class, team or individual sporting status and the variables of being captain in their branches. The study universe and sample of this research is the same and consists of 124 (83 Male, 41 Female) students who took active courses in the 2021-2022 academic year and participated voluntarily in the study. Data were collected by questionnaire method. The Multidimensional Leadership Orientations Scale (CYLYÖ) developed by Dursun, Günay and Yenel (2019) was used to collect data. Before the analysis of the data, a normality test was performed and it was determined that the data were not normally distributed. While analyzing the data, Mann Whitney-U test for pairwise comparisons and Kruskall Wallis test for multiple comparisons were used. As a result; statistically significant difference was found in terms of leadership orientations and variables such as gender, team sports-individual sports and captainship and similar tasks. In terms of class variable, no statistically significant difference was found in leadership orientation scores.*

Keywords : *Leadership, political leadership, charismatic leadership, university student*

Citation : Özen, G., & Eroğlu, S. (2022). Leadership Styles of Students of The Department of Exercise and Sports Sciences (İDU Case). *International Journal of Physical Education Sport and Technologies*, 3(2), 1-7.

EGZERSİZ VE SPOR BİLİMLERİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN LİDERLİK TARZLARI: (İDÜ ÖRNEĞİ)

Özet: Bu çalışma, İzmir Demokrasi Üniversitesi Egzersiz ve Spor Bilimleri bölümü öğrencilerinin liderlik tarzları açısından nasıl bir yönelim gösterdiklerinin tespit edilmesini amacıyla yapılmıştır. Çalışmamıza gönüllü katılan öğrencilerin liderlik yönelimleri; cinsiyet, sınıf, takım veya bireysel spor ile uğraşı durumu ve branşlarında kaptanlık ve benzeri görevi yapma değişkenleri açısından incelenmiştir. Araştırmanın çalışma evreni ve örneklemini aynı olup 2021-2022 eğitim öğretim yılında aktif ders alan ve çalışmaya gönüllü katılan 124 (83 Erkek, 41 Kadın) öğrenciden oluşmaktadır. Veriler anket yöntemi ile toplanmıştır. Veri toplamak için Dursun, Günay ve Yenel (2019) tarafından geliştirilen Çok Yönlü Liderlik Yönelimleri Ölçeği (ÇYLYÖ) kullanılmıştır. Verilerin analizine geçilmeden önce normallik testi yapılmış ve verilerin normal dağılmadığı tespit edilmiştir. Verilerin analiz edilirken, ikili karşılaştırmalar için Mann Whitney- U testi çoklu karşılaştırmalar için Kruskal Wallis testi yapılmıştır. Sonuç olarak; liderlik yönelimleri ile cinsiyet, takım sporu- bireysel spor yapma ve kaptanlık ve benzeri görev alma değişkenleri açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Sınıf değişkeni açısından ise liderlik yönelimi puanlarında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

Anahtar kelimeler: Liderlik, politik liderlik, karizmatik liderlik, üniversite öğrencisi.

G eçmişten günümüze teknolojinin hızla gelişmesi sonucu toplumların kendi aralarındaki yarışı, insanları farklı olmak zorunda bırakmıştır. Değişen sosyal yapıyla beraber kişilerarası sosyal ilişkilerde bir farklılık söz konusu olurken buna paralel yönetim alanında da farklılıklar meydana gelmektedir. Bu farklılıkların ortaya çıkmasındaki en önemli unsurlardan biri olarak kalifiye insan faktörünün önemi fark edilmiş ve insan topluluklarının bir amaç uğruna nasıl bütünleştirilebileceği konusu toplum içerisinde önemli bir konu haline gelmiştir. Bu bağlamda liderlik örgütsel davranış alanının üzerinde en fazla uğraşılan konulardan birisi olma özelliğini korumaktadır (Sarıkaya ve Bilir, 2019). Gün geçtikçe farklı şeyler ve yeni anlamlar eklenerek ifade edilmeye ve kavram esnemesi yaşayarak araştırılması devam etmektedir. Liderlik belirli bir çerçeve içerisinde değil, birçok farklı alana yayılan, üzerine düşünülmesi, araştırılması gereken bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bir grubun amaçlarını gerçekleştirebilmesi, grup içerisinde bilgili, zeki, her konuda donanımlı ve insanlara yol gösterebilecek bir bireyin kendini ön plana atarak liderlik vazifesini üstlenmesi ile gerçekleşebileceği vurgulanmaktadır (Özcü, 2019). Liderlik, kazanılmış tecrübelerle ve bilgi birikimi ile bir amaç doğrultusunda insanlara yardım etme önderlik etme ve yol gösterme sanatıdır. Lider, bulunmuş olduğu çevrede şartlar ne zorlukta olursa olsun verdiği karar ve grubu etkileyebilme gücü ile farklılık yaratan kişidir (Koçel, 2005). Yöneticinin liderlik tarzı ve yönetme biçimi o yöneticinin bir lider olarak ne kadar etkin olduğunu büyük bir oranda belirlemektedir. Liderlik tarzının seçimi yapılmış olan hedeflerin gerçekleştirilmesini sağlar, doğru olmayan liderlik tarzı veya motivasyon çeşitleri uygulandığı zaman hedefler gerçekleştirilemez. Çalışan bireyler üzgün, güven duygusundan yoksun ve samimiyetsiz bir duygu durum içerisine girebilirler. Bir yönetici sadece yetkisini kullanarak işletmeyi yönetirse çalışanlar açısından bir huzursuzluğa sebep olacaktır ve bu

durum işi yapan çalışanlarda istek ve gayret kaybına dolayısıyla verimsizliğe yol açacaktır (Düzgünce, Gezer 2021). Lider, değişimi mevcut sistem dışında farklı yolları deneyerek sınırları zorlayan örgütü amaçlarına en etkin şekilde götürecektir kişi olarak görülmektedir (Işık İnan ve Serinkan, 2020).

Sporla liderlik diğer yönetim alanlarıyla karşılaştırıldığında benzer bir şekilde önem taşıdığı görülmektedir. Spor kulüplerinin yapısı, büyük spor organizasyonları, sporun toplum yaşamındaki yeri ve yarattığı ekonomik büyüklük göz ardı edilemez bir boyuta gelmiştir. Spor etkinliklerinde lider, amaçlanan hedeflere doğru, gruba tesir etmek adına aktif olarak yer alır. Bu nedenle lider ile sporcu bireyler daha uzun zamanlı ilişkiler içerisinde olmaktadır. Bu zaman içerisinde lider başarı, üzüntüsü, hayal kırıklığı, ihtişam, acı, sevinç gibi çok farklı duyguları sporcular ile paylaşır ve bu durum takım içerisinde farklı bir atmosfer oluşumuna sebep olmaktadır (Terlemez, 2019). Spor alanında, liderlik ile etkinlik arasındaki bağ açık ve net olarak görülmektedir. Profesyonel spor müsabakalarında, yetenekli bir ekipten nadiren bahsedilmektedir. Bütün takımlarda üstün yeteneğe sahip oyuncular bulunabilir. Fakat eğitmen ve aynı zamanda birkaç etkili oyuncu aracılığıyla yakalanan liderlik fark ortaya koymaktadır. Takım etkinliğinin artırılması için antrenör liderliğinin ön planda olması gerekmektedir. Sporcu performansının yükselmesi için disiplinli bir biçimde eğitimden geçmesi, yetiştirilmesi ve sportif aktivite içinde yönlendirilip, yönetilmesi gerekmektedir. Bunları başaracak olan sporcunun eğitmeni ve koçu yani lideridir (Gökçe, 2005)

Eğitimin ve öğretimin görevlerinden birisi de toplum yaşantısının farklı bölümlerinde ve ülke yönetiminde söz sahibi olacak liderleri yetiştirmektir. 21.yüzyılın beden eğitimi ve spor eğiticileri, uygulayıcıları ve yöneticilerinin de beden eğitimi mesleğinin güçlenmesine fayda sağlaması ve mesleğini ileriye aktarılması için bilgi sahibi, donanımlı ve başarılı liderler yetiştirmeleri, öğrencilerin liderlik davranışlarını öğrenmeleri ve geliştirmeleri için katkı sağlamaları beklenmektedir (Sağın, 2018). Eğitim yöneticisi konumundaki liderinin okul yönetiminde,

öğretmen konumundaki liderin ise sınıfta oluşturduğu farklı iklimden bahsedilmiştir (Memduhoğlu, 2017). Geleceğin spor eğitimcisi adaylarının liderlik yönelimleri bu bağlamda da önem arz etmektedir. İyi bir liderin iyi bir eğitimden geçmesi büyük önem taşımaktadır, bu doğrultuda Egzersiz ve Spor bilimleri öğrencilerinin liderlik yönelimlerinin belirlenmesinin fayda sağlayacağı düşünülmüştür.

Yöntem

Araştırma genel tarama modellerinden kesit alma yaklaşımı benimsenerek oluşturulmuş, halen devam etmekte olan bir olgu ya da olayı olduğu gibi betimlemek amaçlanmıştır (Karasar, 2014).

Araştırmamızda kolayda örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın yapıldığı 2021-2022 eğitim öğretim yılında İzmir Demokrasi Üniversitesi Egzersiz ve Spor Bilimleri bölümüne devam eden 200 öğrenciden vizeli lisans sahibi 148 öğrenci çalışmaya dahil edilmeye çalışılmış ancak çalışma evreni ve çalışmaya gönüllü katılan 124 (83 Erkek, 41 Kadın) öğrenciden oluşmuştur.

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak Dursun, Günay ve Yenel (2019) tarafından geliştirilen “Çok Yönlü Liderlik Yönelimleri Ölçeği” (ÇYLYÖ) kullanılmıştır. Ölçeğin birinci kısmında deneklerin kişisel bilgileri, ikinci kısmında ise ölçek maddeleri yer almaktadır. Ölçek on dokuz madde, dört alt boyuttan oluşmakta ve toplam varyansın %52,81’ini açıklamaktadır. Ölçekte yer alan maddeler “Tamamen Katılmıyorum” ile “Tamamen Katılıyorum” aralığında 5’li likert tipinde derecelendirilmektedir. Ölçekte ters puanlanan madde bulunmamaktadır. Ölçek alt boyutlar kapsamında değerlendirilmektedir. Ölçeğin alt boyutlarından elde edilen puanların yüksek oluşu bireyin o liderlik yönelimine eğiliminin de yüksek olduğunu göstermektedir. Alt boyutlar “Politik Liderlik”, “İnsan Kaynaklı Liderlik”, “Karizmatik Liderlik” ve “Yapısal Liderlik” olarak isimlendirilmiştir. “Politik Liderlik” boyutu 5 maddeden (3,9,13,14,15) oluşmakta ve toplam varyansın %16,248’ini açıklamaktadır. “Politik Liderlik” boyutunda yer alan maddelerin faktör yükleri 0,61 ile 0,80 arasında değişmektedir. “İnsan Kaynaklı Liderlik” boyutu, 5 maddeden (2,12,19,21,31)

oluşmakta ve toplam varyansın %12,916'sını açıklamaktadır. "İnsan Kaynaklı Liderlik" boyutunda yer alan maddelerin faktör yükleri 0,59 ile 0,73 arasında değişmektedir. "Karizmatik Liderlik" boyutu, 5 maddeden (20,24,28,34,36) oluşmakta ve toplam varyansın %12,792'ini açıklamaktadır. "Karizmatik Liderlik" boyutunda yer alan maddelerin faktör yükleri 0,52 ile 0,67 arasında değişmektedir. "Yapısal Liderlik" boyutu ise, 4 maddeden (1,6,7,11) oluşmakta ve toplam varyansın %10,852'ini açıklamaktadır. "Yapısal Liderlik" boyutunda yer alan maddelerin faktör yükleri 0,52 ile 0,69 arasında değişmektedir. Güvenirlilik katsayısı toplam madde için 0,85 olarak belirtilmiştir. Bizim çalışmamızda ise 0,79 olarak tespit edilmiştir. Veriler halihazırda tüm ülkede oluşan pandemi durumu göz önüne alınarak Google Form aracılığıyla online toplanmıştır.

Kolmogorow-Smirnov normallik testi sonucunda grubun homojen dağılmadığı tespit edildiğinden non-parametrik testlerden; bağımsız değişkenleri iki alt grupta olduğu cinsiyet, takım kaptanlığı ve benzeri sorumluluklar yapma, spor kategorisi (takım-bireysel spor) için Mann Whitney-U, ikiden fazla alt grubu olan sınıf düzeyi için Kruskal Wallis testi kullanılmıştır.

Bulgular

Cinsiyet bağımsız değişkeninin liderlik yönelimi üzerinde fark yaratıp yaratmadığının tespiti için Mann Whitney-U testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1: Cinsiyet Bağımsız Değişkeni İçin Mann Whitney-U Analizi

	Cinsiyet	n	Sıra Ort.	Z
Politik	Erkek	83	63,31	-0,35
	Kadın	41	60,87	
	Toplam	124		
İnsan kaynaklı	Erkek	83	62,63	-0,03
	Kadın	41	62,43	
	Toplam	124		
Karizmatik	Erkek	83	66,77	-1,89*
	Kadın	41	53,85	
	Toplam	124		
Yapısal	Erkek	83	65,19	-1,19
	Kadın	41	57,05	
	Toplam	124		

* $p < 0,05$

Yapılan istatistik analiz sonucunda cinsiyet bağımsız değişkeni açısından karizmatik liderlik alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı fark vardır ($p < 0,05$). Sıra ortalamaları incelendiğinde erkek öğrencilerin kadın öğrencilerden karizmatik liderlik algılarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Politik, insan kaynaklı ve yapısal liderlik alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunamamıştır ($p > 0,05$).

Spor kategorisi açısından takım veya bireysel spor ile uğraşmanın liderlik yönelimi üzerinde fark yaratıp yaratmadığının tespiti için Mann Whitney-U testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2: Spor Kategorisi Bağımsız Değişkeni İçin Mann Whitney-U Analizi

	Spor Kategorisi	n	Sıra Ort.	Z
Politik	Bireysel	43	62,21	-0,06
	Takım	81	62,65	
	Toplam	124		
İnsan Kaynaklı	Bireysel	43	69,36	-1,56
	Takım	81	58,86	
	Toplam	124		
Karizmatik	Bireysel	43	68,26	-1,3
	Takım	81	59,44	
	Toplam	124		
Yapısal	Bireysel	43	69,92	-1,691
	Takım	81	58,56	
	Toplam	124		

Yapılan istatistik analiz sonucunda takım sporu-bireysel spor bağımsız değişkeni açısından alt boyutlar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunamamıştır ($p > 0,05$).

Tablo 3: Kaptanlık Yapma Bağımsız Değişkeni İçin Mann Whitney-U Analizi

	Kaptanlık Yapma Durumu	n	Sıra Ort.	Z
Politik	Evet	39	79,17	-3,51*
	Hayır	85	54,85	
	Total	124		
İnsan Kaynaklı	Evet	39	63,6	-0,23
	Hayır	85	61,99	
	Total	124		
Karizmatik	Evet	39	74,62	-2,55*
	Hayır	85	56,94	
	Total	124		
Yapısal	Evet	39	76,22	-2,90*
	Hayır	85	56,21	
	Total	124		

* $p < 0,05$

Takım kaptanlığı ve benzeri görev yapma bağımsız değişkeninin liderlik yönelimi üzerinde fark yaratıp yaratmadığının tespiti için Mann Whitney-U testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 3'te verilmiştir.

Yapılan istatistik analiz sonucunda kaptanlık be benzeri görev yapma bağımsız değişkeni açısından politik, karizmatik ve yapısal liderlik alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p < 0.05$). İnsan kaynaklı liderlik açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır ($p < 0.05$). Sıra ortalamaları incelendiğinde takım kaptanlığı ve benzeri görev alan öğrencilerin almayan öğrencilerden politik, karizmatik ve yapısal liderlik algılarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Sınıf bağımsız değişkeninin liderlik yönelimi üzerinde fark yaratıp yaratmadığının tespiti için Kruskal Wallis testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4: Sınıf Bağımsız Değişkeni İçin Kruskal Wallis Analizi

	Sınıf Düzeyi	n	Sıra Ort.	Ki Kare
Politik	I. Sınıf	18	62,25	0,07
	II. Sınıf	8	64,88	
	III. Sınıf	57	62,89	
	IV. Sınıf	41	61,6	
	Toplam	124		
İnsan Kaynaklı	I. Sınıf	18	63,78	0,34
	II. Sınıf	8	65,13	
	III. Sınıf	57	63,61	
	IV. Sınıf	41	59,89	
	Toplam	124		
Karizmatik	I. Sınıf	18	66,89	3,97
	II. Sınıf	8	79,25	
	III. Sınıf	57	56,46	
	IV. Sınıf	41	65,7	
	Toplam	124		
Yapısal	I. Sınıf	18	69,42	1,91
	II. Sınıf	8	73,56	
	III. Sınıf	57	59,43	
	IV. Sınıf	41	61,57	
	Toplam	124		

Yapılan istatistik analiz sonucunda takım sınıf bağımsız değişkeni açısından alt boyutlar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır ($p > 0,05$).

Tartışma

Cinsiyet bağımsız değişkeni ile ÇYLYÖ alt boyutlarından almış oldukları puanlar arasında karizmatik liderlik alt boyutunda erkek katılımcılar lehine anlamlı fark bulunmuştur. Alan yazın tarandığında cinsiyet değişkeninin bağımlı değişken üzerinde anlamlı farklılıklar yarattığı sonuçların olduğu (Aydın ve ark., 2016; Özdenk, 2015) çalışmalar mevcut iken, anlamlı farklılıklar yaratmayan çalışmalar da (Beltekin ve Kuyulu, 2019; Senger ve Kaya, 2017; Özdenk, 2015; Kurudirek, 2011; Mcardle, 2008; Thompson, 2000) bulunmuştur. Aydın ve ark. (2016) cinsiyet bağımsız değişkeni ile insan kaynaklı liderlik alt boyutunda kadınlar lehine anlamlı bir fark tespit ederken, Özdenk (2015) yapıya yönelik liderlik ve insana yönelik alt boyutlarda kadınlar lehine anlamlı farktan bahsetmiştir. Arslan ve Uslu (2014) yaptığı çalışmada çalışanlarını motive etmek adına bireysel ilgi gösteren ve onları destekleyen liderde dişil özelliklerin; vizyon sağlayan, ilham veren ve uygun rol model olan liderde ise eril özelliklerinin etkisi daha fazla olduğunu vurgulamıştır. Gardiner ve Tiggemann (1999) tarafından yapılan bir araştırmada da farklı liderlik stilleri açısından cinsiyet bağımsız değişkeni için kadınların, kişilerarası ilişki yönelimli olduğu ve görev yönelimli stile erkeklerden anlamlı olarak daha fazla sahip oldukları belirtilmiştir.

Alan yazında fark bulunan her iki çalışmada da kadınlar lehine yüksek puan tespit edildiği rapor edilmişken bizim çalışmamız da erkekler lehine fark tespit edilmiş olması görülen en önemli fark olarak görülmektedir. Bu durumun örneklem farklılığından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Uğraşılacak spor kategorisi bağımsız değişkeni ile ÇYLYÖ alt boyutlarından almış oldukları puanlar arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Alan yazın incelendiğinde, Özdenk (2015) bireysel spor veya takım sporu ile uğraşma bağımsız değişkeni açısından dönüşümsel liderlik alt boyutunda bireysel spor ile uğraşanların lehine anlamlı bir fark tespit edildiğini bildirmiştir. Efehan'ın (2007) çalışmasında takım sporu yapan bireylerin bireysel spor yapanlara göre karizmatik liderlik özelliklerini daha sık sergiledikleri

vurgulamıştır. Semiz (2011)'de Ortaöğretim öğrencileri ile yaptığı çalışmada takım sporu ile uğraşan gençlerde yapıya yönelik liderlik puanlarının daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Başoğlu'nun (2006) Askeri Liselerde yaptığı çalışmada, takım sporu yapan öğrencilerin ağırlıklı olarak yönetsel lider özellikleri göstermekte olduğunu ortaya koymuştur. Bu sonuçlara, gerek yarışma gerek antrenman sürecinde sporcunun karşılaşabileceği fiziksel ve ya psikolojik baskı ve problemlere kişisel çözüm bulma çabasının sebep olabileceği düşünülmektedir. Takım sporu ile uğraş içerisinde olan sporcular ise, takım dayanışması, takım uyumu gibi problem ve meydana gelebilecek sorunlarda sorumluluğu paylaşma ve beraber çözüm arama gibi olgular ile karşı karşıya olma durumunu belirtmişlerdir. Bizim çalışmamızda ise fark çıkmamasının temel nedeni öğrencilerin aslında profesyonel anlamda yarışmacı olmaktan çok serbest zaman etkinliği kavramı çerçevesinde o branş ile alakadar olmaları olabilir.

Kaptanlık ve benzeri görev alma bağımsız değişkeni ile ÇYLYÖ alt boyutlarından almış oldukları puanlar arasında politik, karizmatik ve yapısal liderlik alt boyutunda görev alan katılımcılar lehine anlamlı fark bulunmuştur. Alan yazın incelendiğinde Semiz (2011), kaptanlık görevi yapan öğrencilerin insana yönelik, yapısal ve karizmatik liderlik puanlarının anlamlı şekilde yüksek olduğunu belirtmiştir. Her ne kadar serbest zaman etkinliği kavramı çerçevesinde olsa da sorumluluk yüklenmenin böyle bir sonuca yol açtığı düşünülmektedir. Katılımcıların, sınıf düzeyi değişkeni ile ÇYLYÖ alt boyutları arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır. Alan yazın incelendiğinde, Sarıkaya ve Bilir (2019) tarafından yapılan çalışmada

öğrencilerin sınıf düzeyleri ile ÇYLYÖ alt boyutları arasında anlamlı farklılık saptanmadığını bildirmişlerdir. Atar ve Özbek (2009), Dursun ve Göksel (2022) yaptıkları çalışmalarında BESYO öğrencileri ile sınıf düzeyinin ÇYLYÖ alt boyutları arasında anlamlı bir fark bulamadıklarını belirtmişlerdir.

Sonuç

Uğraşılan spor kategorisi bağımsız değişkeninin ÇYLYÖ alt boyutları üzerinde anlamlı etkisi bulunmamıştır. Temel olarak spor dalı ile uğraşmanın liderlik becerilerine olumlu katkı yaptığı vurgulanırken (Tapşın, 2019), liderlik stillerine yönelimi etkilemediği düşünülmektedir.

Cinsiyet bağımsız değişkeninin ÇYLYÖ alt boyutların karizmatik liderlik yönelimine erkekler lehine anlamlı fark bulunmuştur. Bu durumun spor ile uğraşan erkeklerin karizmatik sporculara daha fazla değer atfetmesi ve rol model sporcuların bu şekilde değerlendiriliyor olması gibi duygu durumlarının sebep olacağı düşünülmektedir.

Sınıf bağımsız değişkeninin ÇYLYÖ alt boyutları üzerinde anlamlı etkisi bulunmamıştır. Ders programı incelendiğinde liderlik ve yönelimleri etkileyecek içerik ihtiva eden derslerin olmaması bu durumun sebebi olabileceği düşünülmektedir.

Sonuç olarak spor içerisinde takım kaptanı ve benzeri sorumluluk alanının liderlik yönelimi üzerinde anlamlı etkisi olduğu ve bunun geleceğin spor insanları yetiştirilmesinde önemli bir bulgu olduğu düşünülmektedir.

Kaynaklar

Arslan, H., & Uslu, B. (2014). Öğretmen adaylarının öğrenme stilleri ile liderlik yönelimleri arasındaki ilişki. *Eğitim ve Bilim*, 39(173)

Aydın, R., Bozkuş, T., & Kul, M. (2016). Beden eğitimi ve spor yüksekokullarındaki öğrencilerin liderlik özelliklerinin cinsiyet değişkenine göre incelenmesi. *International Journal of Science Culture and Sport*, 4 (Special Issue 1), 122-131

Beltekin, E., & Kuyulu, İ. (2019). Spor Bilimleri Fakültelerinde öğrenim gören öğrencilerin liderlik yönelim düzeylerinin incelenmesi (Erciyes Üniversitesi örneği). *Herkes için Spor ve Rekreasyon Dergisi*, 1(1), 26-29.

Dursun, M., Günay, M., & Yenel, İ. F. (2019). Çok yönlü liderlik yönelimleri ölçeği (ÇYLYÖ): geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 2(2), 333-347

- Dursun E., & Göksel A. (2022) Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi, 9(1): 111-123, 2022 Araştırma Makalesi www.sportifbakis.com E-ISSN: 2148-905X doi: 10.33468/sbsebd.274
- Düzgünce A., & Gezer, E. (2021) Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Liderlik Tarzlarının İncelenmesi. *Social Sciences Studies Journal (Sssjournal)*. Doi:10.26449/Sssj.3228
- Efekan, H. (2007). Kara Harp Okulu olimpik spor branşlarında yapılan bireysel sporlar ile takım sporlarının Harbiyelilerin liderlik özelliklerine sağladığı etkilerin incelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Gardiner, M., & Tiggemann, M., (1999). Gender Differences in Leadership Style, Job Stress and Mental Health in Male- and Female-Dominated Industries, *Journal of Occupational and Organisational Psychology*, 72, 301-315
- Gökçe, Z. (2005). Spor yönetiminin farklı boyutlarında yer alan spor yöneticilerinin liderlik tiplerinin araştırılması (Ege bölgesi örneği). Celal Bayar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalı, Sporda Psiko-Sosyal Alanlar Bilim Dalı, *Yüksek Lisans Tezi*. Manisa
- Işık İnan, Ö., & Serinkan, C. (2020). Liderlik Yaklaşımları ve Spor Yönetiminde Liderlik. *Pamukkale Üniversitesi İşletme Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 308-332. DOI: 10.47097/piar.824025
- Koçel, T. (2005). *İşletme Yöneticiliği*. İstanbul: Arıkan Basım Yayım Dağıtım Ltd. Şti
- Kurudirek, M. A. (2011). Spor yöneticiliği ile beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin eğitim seviyelerinin liderlik düzeylerine etkisi. Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, Erzurum
- Mcardle, M. K. (2008). Leadership orientations of community college presidents and the administrators who report to them: a frame analysis. *Unpublished Doctoral Dissertation*, University of Central Florida, College of Education, Florida
- Memduhoğlu, H. B. (2017). Farklılıkların Yönetimi. Pegem Atf İndeksi 263- 298
- Özcü, Ö. (2019). Eğitim Liderlerinin Kişilik Özelliklerinin İncelenmesi İstanbul İli Örneği. Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı *Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul
- Özdenk, S. (2015). Bireysel ve takım sporuyla uğraşan sporcular ile spor yapmayan bireylerin duygusal zekâ ve liderlik özelliklerinin incelenmesi. Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Ana Bilim Dalı, *Doktora Tezi*, Ankara
- Sağın A (2008). Öğretmen Dönüşümü Özelinde Beden Eğitimi Öğretmenliği: Nereden? Nereye? İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, Malatya
- Sarıkaya, O. Ç., & Bilir, F. P. (2019). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Liderlik Özelliklerinin İncelenmesi: Çukurova Üniversitesi Örneği. *Trakya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi E-Dergisi*, 8(1), 1-18. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/trakyaibf/issue/47510/582270>
- Semiz, H. (2011). Ortaöğretim öğrencilerinde sporun liderlik üzerine etkisi: Hendek örneği. Yayımlanmamış Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, Sakarya
- Senger, K., & Kaya, H. İ. (2017). Öğretmenlerin liderlik yönelim algılarının yaş ve cinsiyet değişkenleri açısından incelenmesi. Turan: Stratejik Araştırmalar Merkezi, 9(36), 168-175. DOI: <http://dx.doi.org/10.15189/1308-8041>
- Tapşın, OT. (2019). Serbest Zamanlarında Spor Yapan ve Yapmayan Ortaokul Öğrencilerinin Liderlik Becerilerinin İncelenmesi. Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, *Yüksek Lisans Tezi*, Kocaeli
- Terlemez, M. (2019). Sporda Liderlik Tipleri, Yaklaşımları ve Fonksiyonları. *Oğuzhan Sosyal Bilimler Dergisi*, 1 (2), 138-151 <https://dergipark.org.tr/tr/pub/oguzhan/issue/51155/596149>
- Thompson, M. D. (2000). Gender, leadership orientation, and effectiveness: Testing the theoretical models of Bolman & Deal and Quinn. *Sex Roles: A Journal of Research*, 42(11-12), 969-992. <https://doi.org/10.1023/A:1007032500072>